

KHỞI NGHIỆP SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT HƯNG YÊN CẦN QUAN TÂM ĐẾN MỘT SỐ VẤN ĐỀ

Nguyễn Quốc Phóng, Nguyễn Thị Minh Ngọc
Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 03/07/2018

Ngày phân biên đánh giá và sửa chữa: 20/08/2018

Ngày bài báo được duyệt đăng: 24/08/2018

Tóm tắt:

Trong một vài năm trở lại đây, khởi nghiệp đang là vấn đề được quan tâm mạnh mẽ ở Việt Nam. Nhằm thúc đẩy quá trình khởi nghiệp Nhà nước đã kiến tạo ra các hệ sinh thái và vườn ươm khởi nghiệp. Trong đó, trung tâm các vườn ươm khởi nghiệp chính là các trường đại học và sinh viên chính là trung tâm của các vườn ươm này. Bài viết này tác giả làm rõ các vấn đề lý thuyết xoay quanh vấn đề khởi nghiệp, phân tích các nhân tố tác động tới sự thành công của các bạn sinh viên trong quá trình khởi nghiệp; cũng như các vấn đề mà các bạn sinh viên cần chuẩn bị để khởi nghiệp được thành công. Kết quả nghiên cứu từ bài viết là các gợi ý hữu ích giúp Nhà trường và sinh viên trong việc tổ chức các hoạt động liên quan đến đào tạo, học tập, nghiên cứu khoa học và các hoạt động ngoại khóa nhằm hình thành những kiến thức, kỹ năng cần thiết trong quá trình khởi nghiệp của sinh viên.

Từ khóa: Khởi nghiệp, sinh viên khởi nghiệp.

1. Đặt vấn đề

Học tập là hành trình ở đó các bạn sinh viên được tích lũy kiến thức và các kỹ năng cần thiết để chuẩn bị hành trang bước tới giai đoạn tiếp theo trong cuộc sống của mỗi người hay còn gọi là giai đoạn lập nghiệp. Hiện nay đã có rất nhiều chương trình đào tạo khởi nghiệp, dự án hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp. Hoạt động khởi nghiệp luôn tiềm ẩn khả năng rủi ro cao, để có thể hạn chế tối đa những tổn thất và đạt được thành công như mong đợi là vấn đề vô cùng khó khăn. Điều này lại càng đúng hơn, nếu như người khởi nghiệp nóng vội hành động ngay, khi còn chưa được trang bị đầy đủ những kiến thức cơ bản và cũng như chưa tích lũy được những kinh nghiệm cần thiết về khởi nghiệp. Để giúp các bạn sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên có cái nhìn rõ hơn về khởi nghiệp từ đó có kế hoạch học tập nghiêm túc, trang bị kiến thức khoa học, bản lĩnh, năng động, tự tin và biết tự đánh giá mọi mặt về bản thân; biết lắng nghe, học hỏi và làm việc tập thể; tự nhận thức, ra quyết định và xử lý vấn đề một cách nhạy bén, sáng tạo;... chuẩn bị hành trang khởi nghiệp sau này.

Với bài viết này, tác giả tập trung trao đổi về 2 nội dung giúp sinh viên khởi nghiệp tham khảo và chuẩn bị, đặc biệt là với những sinh viên đặt mục tiêu khởi nghiệp sau khi tốt nghiệp.

2. Một số vấn đề lý thuyết về khởi nghiệp

2.1 Một số khái niệm về khởi nghiệp

Khởi nghiệp là vấn đề đang được rất nhiều

nhà quản lý, các học giả quan tâm và bàn luận. Để hiểu đầy đủ về vấn đề khởi nghiệp, chúng ta cần hiểu rõ một số khái niệm sau:

Ý định khởi nghiệp liên quan đến ý định của một cá nhân để bắt đầu một doanh nghiệp. Ý định chỉ là điểm bắt đầu quá trình nhận dạng, đánh giá và khai thác cơ hội kinh doanh chưa thực sự khởi nghiệp [4].

Hệ sinh thái khởi nghiệp là một khuôn khổ được thiết kế để thúc đẩy sự phát triển kinh tế thông qua tinh thần khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo và phát triển doanh nghiệp nhỏ. Đây là việc tạo ra những điều kiện giúp nuôi dưỡng, bổ sung hỗ trợ các bạn trẻ khởi nghiệp. Một hệ sinh thái khởi nghiệp được hình thành bởi con người, tương tác như một hệ thống để xây dựng nên những công ty khởi nghiệp. Các tổ chức này có thể được chia thành nhiều loại: các trường đại học, các cơ quan nhà nước, các tổ chức tư vấn, các cơ sở ươm tạo, các tổ chức cung cấp dịch vụ như tài chính, pháp lý và quỹ đầu tư mạo hiểm. Các tổ chức khác nhau thường tập trung vào các phần khác nhau trong các giai đoạn phát triển cụ thể của hệ sinh thái khởi nghiệp [2].

Đào tạo khởi nghiệp là quá trình học tập, nắm bắt nội dung kiến thức về tinh thần khởi nghiệp mà sinh viên có được thông qua các phương pháp giảng dạy phù hợp. Quá trình tổ chức đào tạo khởi nghiệp và tạo lập doanh nghiệp giúp sinh viên chuẩn bị các kiến thức cơ bản cho quá trình khởi nghiệp sau này [3].

Khởi nghiệp (startup) là việc một cá nhân

hoặc nhóm người có ý định kinh doanh, muốn tự mình làm và quản lý thu nhập bằng cách cung cấp và phát triển một sản phẩm hay dịch vụ [2].

Khởi nghiệp là một cá nhân hay một tổ chức của con người đang trong quá trình bắt đầu kinh doanh, hay còn gọi là giai đoạn đầu lập nghiệp. Khởi nghiệp là luôn đi tìm mô hình kinh doanh mới có thể nhân rộng ra được và lặp lại được (Steve Blank).

Theo từ điển Oxford (2010), khởi nghiệp là một người kiếm tiền bằng cách bắt đầu công việc kinh doanh hoặc vận hành công việc kinh doanh, đặc biệt là khi việc này bao gồm sự chấp nhận rủi ro về tài chính.

Theo nghĩa Hán Việt, “Khởi nghiệp” là một cụm từ ghép bởi hai từ “khởi” – “nghiệp”. Trong đó, “khởi” có nghĩa là khởi tạo một cái gì mới, khởi nghiệp là chỉ hành vi tiến hành tổ chức, thành lập một đơn vị để sản xuất, kinh doanh - doanh nghiệp. Như vậy, có thể hiểu khởi nghiệp là hành vi của một cá nhân, một nhóm người thực hiện thành lập một đơn vị sản xuất, kinh doanh loại sản phẩm, dịch vụ nào đó nhằm đáp ứng nhu cầu cho cộng đồng xã hội. Do đó, khởi nghiệp là một hành trình chứ không phải là điểm đến, là cái đích.

2.2. Những nhân tố ảnh hưởng tới thành công của sinh viên khi khởi nghiệp

Nhiều nhà nghiên cứu đã chứng minh rằng, không phải bất cứ ai cũng có thể khởi nghiệp và không phải ai cứ khởi nghiệp cũng sẽ thành công. Người khởi nghiệp thành công thường dựa trên nhiều yếu tố khác nhau nhưng về cơ bản họ phải hội tụ một số yếu tố sau:

- Về kiến thức

Người thực hiện khởi nghiệp nếu chỉ có tố chất mạnh dạn, tự tin, tư duy sáng tạo thì chưa đủ. Muốn khởi nghiệp thành công, họ cần nắm vững chuyên môn sâu thuộc lĩnh vực khởi nghiệp. Với sinh viên đã được đào tạo chuyên ngành kinh tế - quản trị kinh doanh ngoài những kiến thức được trang bị theo chuyên ngành, người khởi nghiệp cần có cả các kiến thức về ngành nghề, sản phẩm mà mình định kinh doanh. Ví dụ: nếu khởi nghiệp nghiệp trong lĩnh vực kinh doanh nông sản ngoài việc hiểu biết về quản lý nhân sự, thu mua, marketing, bán hàng, tài chính thì còn cần hiểu biết cả về sản phẩm, quy trình sản xuất sản phẩm mình định kinh doanh; Đối với người khởi nghiệp trong lĩnh vực sản phẩm điện tử, điện lạnh cũng cần am hiểu các kiến thức về ngành nghề này... Trong khi các sinh viên theo học khối ngành kinh tế - quản trị kinh doanh chỉ được trang bị những kiến thức về ngành mình theo học chưa được trang bị kiến thức về kỹ

thuật, công nghệ, sản xuất, chất lượng sản phẩm cụ thể ... nên khi khởi nghiệp thường gặp nhiều khó khăn. Đối với những sinh viên không theo học các chuyên ngành kinh tế, quản trị kinh doanh để khởi nghiệp trong lĩnh vực chuyên môn của mình thì lại cần phải được đào tạo bổ sung thêm các kiến thức về quản trị doanh nghiệp như nhân lực sản xuất, chất lượng, bán hàng, marketing, tài chính... Do đó, để khởi nghiệp thành công theo tôi các bạn sinh viên Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên ngoài việc chuẩn bị tốt các kiến thức được trang bị theo ngành nghề đào tạo cần chủ động tự nghiên cứu, tìm tòi các kiến thức về ngành nghề khởi nghiệp để giúp quản trị doanh nghiệp khởi nghiệp được tốt hơn, đáp ứng yêu cầu khởi nghiệp sau này.

- Về kỹ năng

Có rất nhiều kỹ năng mà một nhà quản trị doanh nghiệp khởi nghiệp cần phải có nhưng theo tôi nhất thiết phải có kỹ năng quản lý, điều hành hoạt động; kỹ năng quản lý tài chính; kỹ năng kiểm soát thời gian và công việc.

Kỹ năng quản lý, điều hành hoạt động

Trong quá trình khởi nghiệp bạn có thể là người đóng vai trò tổ chức, quản lý hay điều hành doanh nghiệp khởi nghiệp. Việc quản lý và điều hành một tổ chức không phải là chuyện dễ đối với người khởi nghiệp các vấn đề như quản lý nhân sự, giải quyết các vấn đề phát sinh trong khi thu mua, sản xuất, khiếu nại từ khách hàng... đều cần có những kinh nghiệm bản thân để giải quyết. Với các bạn sinh viên thuộc chuyên ngành kỹ thuật việc nâng cao các kỹ năng quản lý lại càng khó khăn vì các kỹ năng được đào tạo trên lớp là các kỹ năng thuộc ngành nghề học tập. Do vậy, nhóm sinh viên này rất cần được trang bị thêm lý thuyết về quản lý và điều hành doanh nghiệp kết hợp với các kỹ năng phù hợp.

Để nâng cao nhóm kỹ năng này, ngoài những kiến thức chuyên môn được trang bị qua các môn học, đối với từng nhóm ngành nghề sinh viên cần phải tự rèn luyện bản thân thông qua các câu lạc bộ, hoạt động cộng đồng hoặc cũng có thể tham gia làm thêm... để hình thành các kỹ năng nghề nghiệp, các kỹ năng giải quyết vấn đề phát sinh trong công việc sao cho chúng có thể trở thành phản ứng, tổ chức, bản năng trong con người bạn.

Kỹ năng kiểm soát thời gian và công việc

Khi khởi nghiệp nhà quản lý thường phải giải quyết nhiều vấn đề phát sinh trong khi quỹ thời gian lại có hạn. Để giải quyết vấn đề này mỗi nhà quản lý lại có những phương pháp khác nhau có người xây dựng cho mình một kế hoạch làm việc khoa học hiệu quả, có người sử dụng phương pháp

ủy quyền giao việc cho nhân viên cấp dưới. Để hình thành kỹ năng này ngay từ khi còn là sinh viên các bạn nên xây dựng một kế hoạch cụ thể trong việc kiểm soát thời gian học tập và các hoạt động ngoại khóa như liệt kê những việc cấp thiết nhưng không quan trọng, những việc quan trọng nhưng không cấp thiết và những việc không cấp thiết cũng không quan trọng để từ đó có thể sắp xếp thứ tự ưu tiên giải quyết từng công việc.

Kỹ năng quản lý tài chính

Nhà quản trị doanh nghiệp khởi nghiệp cần phải kiểm soát được tài chính của đơn vị mình thông qua các chỉ tiêu tài chính cơ bản. Với sinh viên theo học các chuyên ngành kinh tế - quản trị kinh doanh thì các kiến thức cơ bản về kế toán, tài chính đã được trang bị một phần. Còn đối với các sinh viên chuyên ngành kỹ thuật và các ngành nghề khác thì việc này hầu như chưa được đề cập trong quá trình học tập. Do vậy sinh viên cần phải tự học thêm thông qua các chương trình ngoại khóa, các lớp đào tạo ngắn hạn về kế toán và quản lý tài chính doanh nghiệp để bổ sung thêm kiến thức.

Kỹ năng quản lý tài chính bao gồm nhiều khía cạnh: từ việc tìm kiếm phương án tạo nguồn vốn tối ưu, quản lý chi phí hợp lý, hạn chế thất thoát các nguồn thu, lựa chọn phương án đầu tư hiệu quả... Khi nhà quản trị doanh nghiệp được trang bị kỹ năng quản lý tài chính tốt, sẽ góp phần trực tiếp tới kết quả hoạt động kinh doanh (hạn chế thua lỗ, gia tăng lợi nhuận) cho doanh nghiệp khởi nghiệp.

- Về thái độ

Khát vọng làm giàu

Khát vọng là động lực thúc đẩy, chi phối hành động của con người. Sinh viên khi có khát vọng làm giàu, khát vọng kiếm tiền mới có đủ động lực dẫn thân và vượt qua những khó khăn khi khởi nghiệp. Với sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên, các bạn cần được “truyền lửa” thông qua chính những bài giảng của thầy cô, các buổi giao lưu chia sẻ từ các nhà quản trị doanh nghiệp về những tấm gương sáng vượt khó để khởi nghiệp thành công và đã trở thành triệu phú, tỷ phú.

Tư duy sáng tạo, nhạy bén

Thành công của mỗi con người thường đến từ nhiều yếu tố như thiên thời, địa lợi, nhân hòa. Trong đó yếu tố bản thân người khởi nghiệp đóng một vai trò quan trọng. Điều này cũng dễ hiểu, bởi một đơn vị khởi nghiệp ra đời sẽ phải đối mặt với nhiều vấn đề phát sinh từ thu mua, sản xuất, nhân lực, tài chính, chất lượng... đến kinh doanh. Việc người khởi nghiệp có tư duy sáng tạo sẽ giúp doanh nghiệp khởi nghiệp có những phương án giải quyết, xử lý vấn đề hiệu quả, phù hợp với từng trường hợp

cụ thể.

Mạnh dạn và tự tin

Mỗi khi giải quyết một vấn đề người khởi nghiệp phải luôn tin vào khả năng thành công của mình, nếu không khi khó khăn rất dễ dẫn tới nản trí và bỏ cuộc. Với khởi nghiệp, các cá nhân thường có suy nghĩ sẽ khó thành công, vì chưa tin vào kiến thức chuyên môn và năng lực của bản thân cũng như khả năng tổ chức quản lý, nếu không mạnh dạn và tự tin sẽ không dám tiến hành khởi nghiệp. Do đó, các bạn sinh viên cần phải tăng cường rèn luyện bản thân, ngay trong quá trình còn ngồi trên ghế Nhà trường thông qua các chương trình rèn luyện kỹ năng mềm, các hoạt động của đoàn trường và các hoạt động do khoa tổ chức để xây dựng cho mình các tố chất cần thiết cho quá trình khởi nghiệp.

Trên đây là một số ý kiến trao đổi của cá nhân với mong muốn giúp các bạn sinh viên có thêm một số kiến thức, kỹ năng chuẩn bị cho hành trang khởi nghiệp.

3. Một số vấn đề cần chuẩn bị để khởi nghiệp thành công

Người khởi nghiệp phải chuẩn bị cho mình những bước đi trước khi thực hiện khởi nghiệp để góp phần gia tăng khả năng thành công cho ý tưởng khởi nghiệp. Với các bạn sinh viên cần xây dựng một kế hoạch khởi nghiệp thông qua việc lựa chọn ý tưởng kinh doanh; lên phương án thực hiện, đánh giá điều chỉnh kế hoạch khởi nghiệp.

3.1. Lựa chọn ý tưởng kinh doanh khởi nghiệp

Ý tưởng khởi nghiệp là điểm bắt đầu của quá trình khởi sự, để tiến hành hoạt động khởi tạo doanh nghiệp, trước tiên bạn cần suy nghĩ kỹ nhằm xác định cho mình ý định lựa chọn ngành, lĩnh vực để kinh doanh. Việc lựa chọn ngành nghề, lĩnh vực, loại hình khởi sự trước tiên phụ thuộc: năng lực kiến thức chuyên môn và sở trường, khả năng am hiểu, lòng đam mê; yêu cầu và khả năng đáp ứng về tài chính; nhu cầu thị trường về tiêu thụ loại sản phẩm, dịch vụ; mức độ cạnh tranh trên thị trường...

Có hai cách thức lựa chọn ý tưởng khởi nghiệp:

Thứ nhất: Sinh viên chọn ý tưởng kinh doanh loại sản phẩm, dịch vụ hoàn toàn mới, chưa có mặt trên thị trường, điều này có thể sẽ có thuận lợi là giảm được áp lực cạnh tranh theo lý thuyết của người đi đầu. Nhưng có thể lại tạo ra những thách thức không nhỏ đối với những người tiên phong khi triển khai thực hiện như vấn đề thuyết phục khách hàng tin dùng và sử dụng sản phẩm của mình.

Thứ hai: Với ý tưởng khởi nghiệp là kinh doanh loại sản phẩm, dịch vụ đang hiện diện trên

thị trường, khi đó bạn là người đi sau, bạn cần tìm ra một mô hình kinh doanh mới, phù hợp nhằm tận dụng các khe hở thị trường hoặc thị trường ngách. Khi đó áp lực cạnh tranh sẽ rất lớn và bạn có thể thành công với những suy nghĩ sáng tạo nhằm đem lại những điều mới mẻ cho khách hàng như: cải tiến chất lượng, mẫu mã, giảm giá thành,... hoặc áp dụng phương thức marketing, phương thức bán hàng mới. Do vậy yếu tố năng động, đổi mới sáng tạo rất cần được phát huy ngay từ bước suy nghĩ lựa chọn và hình thành ý tưởng khởi nghiệp của mình.

Hiện tại, các ý tưởng của sinh viên thường mang tính bộc phát, ít gắn với thực tiễn hoạt động doanh nghiệp. Do vậy, với các ý tưởng ban đầu sinh viên cần trao đổi, bàn bạc kỹ lưỡng với những cộng sự của mình (cũng như tham khảo các ý kiến chuyên gia, thầy cô) để hợp sức xây dựng các ý tưởng tốt và mang tính thực tiễn cao.

3.2. Xây dựng phương án khởi nghiệp

Sau khi có ý tưởng khởi nghiệp tốt, sinh viên cần xây dựng phương án khởi nghiệp. Phương án khởi nghiệp là sự cụ thể hóa các bước đi hay các công việc cần được thực hiện, bao gồm:

- Lựa chọn lĩnh vực và mô hình khởi nghiệp

Lĩnh vực và mô hình kinh doanh là những yếu tố quan trọng đầu tiên làm cơ sở để xây dựng phương án khởi nghiệp. Để có thể phát huy tối đa vốn kiến thức chuyên môn của mình vào hoạt động thực tiễn, các bạn sinh viên nên chọn lĩnh vực kinh doanh phù hợp chuyên ngành bạn đã học hoặc những lĩnh vực gần chuyên ngành đó. Có như vậy các bạn sinh viên mới phát huy được hết những gì mình học được trong Nhà trường.

Về mô hình khởi nghiệp: sinh viên có thể khởi nghiệp với nhiều hình thức như thành lập doanh nghiệp, mở cửa hàng kinh doanh, mua lại hoặc sát nhập doanh nghiệp, tham gia góp vốn với bạn bè cùng khởi nghiệp.... nhưng với đặc điểm là sinh viên các bạn nên bắt đầu từ việc xây dựng một doanh nghiệp nhỏ hoặc siêu nhỏ, tạo cơ hội tập làm quen dần trong hoạt động quản lý, điều hành. Ngoài ra, việc lựa chọn mô hình khởi nghiệp theo cách này sau một thời gian vận hành, nếu chưa thấy phù hợp hoặc không hiệu quả, bạn có thể chuyển đổi sang phương án khởi nghiệp khác, do sự tổn thất quá lớn có thể làm các bạn nhụt trí về sau.

- Tổ chức và nhân sự

Một doanh nghiệp khởi nghiệp, dù là quy mô lớn hay nhỏ, thậm chí rất nhỏ cũng cần xây dựng được một bộ máy điều hành hợp lý, hiệu quả với những con người có cùng chí hướng và nhiệt huyết hoặc có đủ những tư chất phù hợp yêu cầu chuyên môn nghiệp vụ.

Nhân lực khi khởi nghiệp cũng rất quan trọng, doanh nghiệp khởi nghiệp cần xây dựng một “bộ khung” cho doanh nghiệp mình. Vì trong quá trình hoạt động khởi nghiệp có chứa đựng nhiều khả năng rủi ro; nếu những thành viên tham gia thiếu quyết tâm, thiếu trách nhiệm trước những khó khăn họ dễ bị dao động, không tiếp tục tham gia, sẽ dẫn tới khả năng doanh nghiệp khởi nghiệp bị đổ bể. Việc khởi nghiệp cùng với bạn bè, người thân cũng cần phải có những quy định rõ ràng ngay từ đầu tránh những xung đột sau này thông qua điều lệ tổ chức của doanh nghiệp.

- Xây dựng hệ thống các kế hoạch

Kế hoạch như là một cái khung giúp doanh nghiệp vận hành dễ dàng và chủ động với các tình huống thay đổi trong quá trình điều hành doanh nghiệp. Với các bạn sinh viên khi khởi nghiệp nếu không có những kế hoạch cụ thể thường dễ dẫn tới việc sa đà trong quá trình điều hành thực hiện các hoạt động mà không kiểm soát, quản lý được hoạt động doanh nghiệp. Các kế hoạch cần phải thực hiện khi mới khởi nghiệp bao gồm:

+ Kế hoạch về sản xuất-kinh doanh

Lý do dẫn tới thất bại khi khởi nghiệp đó là quản lý không hiệu quả, mở rộng địa điểm kinh doanh quá nhanh, bố trí sản xuất gây lãng phí... nguyên nhân là do khi khởi nghiệp chúng ta thiếu đi kế hoạch sản xuất kinh doanh, kế hoạch phát triển thị trường. Do vậy, khi khởi nghiệp cần dựa vào thực tiễn hoạt động, doanh nghiệp khởi nghiệp cần xây dựng kế hoạch sản xuất-kinh doanh khả thi, nội dung kế hoạch cần cụ thể hóa được các vấn đề hoạt động của doanh nghiệp như kế hoạch thu mua, kế hoạch sản xuất, kế hoạch dự trữ, kế hoạch cung ứng về nguyên vật liệu, phụ tùng... cần đảm bảo cho quá trình sản xuất cung ứng kịp thời, đầy đủ số lượng, đảm bảo chất lượng, giá cả sản phẩm ổn định. Đây là cơ sở để thực hiện các kế hoạch khác như: kế hoạch tài chính, kế hoạch marketing...

+ Kế hoạch về tài chính

Các cụ xưa có câu nói: “Buôn tài không bằng dài vốn”, trên thực tế nhiều doanh nghiệp khởi nghiệp bị thất bại do không chuẩn bị đủ vốn, không hiểu rõ cách vận hành của dòng tiền để xây dựng dự trù kế hoạch về nguồn vốn. Trên cơ sở dự kiến kế hoạch sản xuất kinh doanh, doanh nghiệp khởi nghiệp cần xây dựng kế hoạch tài chính tổng hợp. Kế hoạch này trước hết nhằm tìm kiếm, khai thác mọi nguồn lực tài chính để có thể đáp ứng nhu cầu vốn cho sản xuất-kinh doanh. Nguồn vốn của doanh nghiệp khởi nghiệp được hình thành từ nguồn vốn tự có của các thành viên khởi nghiệp, nguồn tài trợ dưới hình thức vay nợ từ người thân, bạn bè, các tổ chức tài chính, các tổ chức đầu tư mạo hiểm, nguồn

chiếm dụng từ đối tác... đây là yếu tố vô cùng quan trọng giúp doanh nghiệp khởi nghiệp có khả năng duy trì và phát triển.

Trong kế hoạch tài chính cũng cần xác định rõ chỉ tiêu dự kiến cũng như thực tế, kết quả kinh doanh lãi (lỗ) theo từng khoảng thời gian, từng nhóm hàng, đối tượng khách hàng biểu thị qua báo cáo luân chuyển dòng vốn, báo cáo thu nhập... nhằm tránh việc chi tiêu quá mạnh tay về một vấn đề và mất kiểm soát về tài chính.

+ *Kế hoạch về marketing và phát triển thị trường*

Việc tiêu thụ được sản phẩm sẽ giúp doanh nghiệp khởi nghiệp tồn tại và phát triển. Kết quả tiêu thụ sản phẩm, ngoài yếu tố chất lượng, giá cả, thị hiếu người tiêu dùng,... còn phụ thuộc vào chiến lược marketing, chiến lược bán hàng của doanh nghiệp.

Với các sản phẩm, dịch vụ mới: các doanh nghiệp khởi nghiệp cần nghiên cứu kỹ nhu cầu của thị trường, khách hàng, nhóm khách hàng hoặc nhóm sản phẩm mục tiêu mà doanh nghiệp hướng tới. Bên cạnh đó các doanh nghiệp cũng cần đầu tư cho quảng cáo và xúc tiến bán hàng với phương pháp tiếp cận phù hợp vừa tiết kiệm mà lại hiệu quả.

Trường hợp sản xuất kinh doanh loại sản phẩm đã có trên thị trường, cần có kế hoạch quảng cáo, tiếp thị mới, sử dụng các kênh phân phối có tính độc đáo, để thu hút sự quan tâm của khách hàng; đồng thời gia tăng khả năng cạnh tranh với các đối thủ đã và đang hiện diện trên thị trường.

- Tổ chức thực hiện kế hoạch và đánh giá kết quả hoạt động khởi nghiệp

Trên cơ sở mô hình khởi nghiệp, mô hình tổ chức và các kế hoạch triển khai khởi nghiệp, nhà lãnh đạo doanh nghiệp khởi nghiệp sẽ quản lý và điều hành mọi hoạt động của đơn vị khởi nghiệp, thông qua hệ thống các kế hoạch đã được xây dựng.

Hệ thống các kế hoạch được xây dựng trên cơ sở dự báo chiến lược kinh doanh của doanh nghiệp khởi nghiệp, nhưng đối với các doanh nghiệp khởi nghiệp cần chú ý đánh giá các kế hoạch thường xuyên để thực hiện việc điều chỉnh kế hoạch cho phù hợp với tình hình thực tế, nhằm đạt được những mục tiêu của doanh nghiệp.

Để đánh giá kết quả hoạt động của doanh nghiệp khởi nghiệp, chúng ta có thể tìm hiểu thông qua mức độ hoàn thành các chỉ tiêu kế hoạch như kế hoạch thu mua, kế hoạch sản xuất, kế hoạch kinh doanh... đặc biệt là kế hoạch tài chính.

4. Kết luận và kiến nghị

4.1 Kết luận

Qua quá trình trao đổi như trên, chúng ta

thấy khởi nghiệp không phải là một trò chơi, mà đây thực sự là một quá trình, một sự dần thân của các bạn sinh viên có mong muốn khởi nghiệp. Với bài viết này, tác giả đưa ra các vấn đề về lý thuyết như khái niệm, nhân tố ảnh hưởng và quyết định thành công khi khởi nghiệp, cách thức lựa chọn ý tưởng và xây dựng phương án khởi nghiệp. Như vậy, với những bạn sinh viên tham gia vào “cuộc chơi” đầy khó khăn và thử thách này, trước hết cần nắm vững những kiến thức chuyên môn thuộc lĩnh vực khởi nghiệp, đồng thời cần tự rèn luyện những phẩm chất cần thiết đối với một nhà quản trị như: bản lĩnh, tự tin, năng động, sáng tạo. Bởi lẽ sự thành công của người khởi nghiệp luôn phụ thuộc vào nghệ thuật tổ chức, quản lý, điều hành của những người tham gia.

Hạn chế của bài viết là chưa thực hiện điều tra đánh giá mức độ nhận thức, năng lực và khát vọng khởi nghiệp để gợi ý các ý tưởng và phương án khởi nghiệp cho các bạn sinh viên tại trường đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên.

4.2 Kiến nghị

Về phía Nhà trường cần tăng cường hơn nữa những nội dung lý thuyết và thực tiễn về khởi nghiệp vào các chương trình đào tạo, cụ thể: với sinh viên chuyên ngành kinh tế - quản trị kinh doanh cần phải đưa môn học “Khởi sự và tạo lập doanh nghiệp” vào trong chương trình đào tạo chính thức, với sinh viên ngành kỹ thuật cần phải được tăng cường thêm các kiến thức về kinh tế, quản trị kinh doanh thông qua các chương trình đào tạo ngắn hạn, văn bằng 2; xây dựng các sân chơi giúp sinh viên trang bị thêm các kỹ năng giải quyết vấn đề phát sinh; xây dựng các cuộc thi về ý tưởng và đề án sinh viên khởi nghiệp; nghiên cứu thành lập “câu lạc bộ khởi nghiệp” trong trường, nhằm tạo sân chơi cho sinh viên tham gia các hoạt động theo chủ đề khởi nghiệp, tổ chức các buổi giao lưu chia sẻ kinh nghiệm khởi nghiệp giữa cựu sinh viên thành đạt với sinh viên của Nhà trường về vấn đề khởi nghiệp. Nhà trường cũng có thể thành lập “quỹ hỗ trợ khởi nghiệp” hoặc cho phép các tổ chức như đoàn thanh niên, hội sinh viên, các trung tâm trong trường mở rộng, phát triển các mô hình kinh doanh nhỏ trong trường sau đó có thể phát triển rộng ra bên ngoài giúp sinh viên có thêm cơ hội trải nghiệm học hỏi thực tế từ chính các mô hình kinh doanh này.

Lời cảm ơn

Nghiên cứu này được tài trợ bởi Trung tâm Nghiên cứu Ứng dụng Khoa học và Công nghệ, Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Hưng Yên thông qua đề tài mã số UTEHY.T006.P1718.02

Tài liệu tham khảo

- [1]. Nguyễn Ngọc Huyền, Giáo trình Khởi sự kinh doanh & Tái lập doanh nghiệp, NXB Kinh tế quốc dân Hà Nội, 2011.
- [2]. Quyết định số 4181/QĐ-UBND, ngày 15 tháng 8 năm 2016, Ban hành chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa đổi mới sang tạo, nâng cao năng lực cạnh tranh và hội nhập quốc tế giai đoạn 2016-2020 trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.
- [3]. Souitaris, V., Zerbini, S., & Al-Laham, A., Do entrepreneurship programmes raise entrepreneurial intention of science and engineering students? The effect of learning, inspiration and resources. *Journal of Business Venturing*, 2007, **22(4)**, 566-591. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.jbusvent.2006.05.002>
- [4]. Stevenson, H. H., & Jarillo, J. C., A paradigm of entrepreneurship: Entrepreneurial management. *Entrepreneurship: Concepts, theory and perspective*, 2007, 155-170.
- [5]. <http://www.tamviet.edu.vn>.

START-UP**SOME ISSUES NEEDED TO BE PAID ATTENTION BY STUDENTS OF HUNG YEN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND EDUCATION****Abstract:**

Over the past few years, start-up is a matter of intense concern in Vietnam. To promote start-ups, the state creates business eco-systems and business incubators in which university students are the center of these incubators. This article explores the theoretical issues surrounding start-ups, analyzes the factors that influence the success of students in the start-up process, and suggests some issues that students need to prepare to start a successful business. The research results are useful suggestions for schools and students organizing activities related to the process of training, learning, scientific research and extracurricular activities in order to provide students knowledge and skills during their start-ups.

Keywords: *Start-ups, start-up students.*